

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 9: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή
Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 9: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή.

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Ανάπτυξη και στοιχειοθετημένη επιστημονικά χρήση των μεθόδων διάγνωσης και θεραπευτικής παρέμβασης για την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή.

Περιεχόμενα ενότητας

- Τεστ για ΕΓΔ
- Αντιμετώπιση της ΕΓΔ

Τεστ για ΕΓΔ

Τεστ για ΕΓΔ (1 από 3)

- Το Τεστ *Rice/Wexler Test of Early Grammatical Impairment*. Το τεστ αυτό βασίστηκε στα αποτελέσματα της έρευνας που διοργανώθηκε από το Διεθνές Ινστιτούτο Υγείας και εκτελέστηκε από το Πανεπιστήμιο του Κάνσας και το Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης. Λογοπαθολόγοι και εκπαιδευτές προσχολικής ηλικίας μπορούν να το εφαρμόσουν σε παιδιά ηλικίας από 3 έως 8 ετών.

Τεστ για ΕΓΔ (2 από 3)

- Εστιάζεται σε συγκεκριμένα ελλείμματα γλωσσικών ικανοτήτων έτσι ώστε να αποβεί αποτελεσματική η θεραπεία. Είναι εξαιρετικά χρήσιμο για την αναγνώριση των παιδιών με ΕΓΔ κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της σχολικής ηλικίας .

Τεστ για ΕΓΔ (3 από 3)

- Στην Ελλάδα χρησιμοποιείται το ANOMILO 4, το οποίο έχει δημιουργηθεί από την ομάδα πρόληψης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών το 2003. Αποτελεί στάθμιση στην ελληνική γλώσσα του γαλλικού τεστ ERTL 4 και έχει σα στόχο την ανίχνευση προβλημάτων λόγου και ομιλίας σε παιδιά ηλικίας 4 ετών. Είναι σύντομο εργαλείο που δίνεται από μη λογοπεδικούς. (Βογινδρούκας, 2005).

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (1 από 13)

- Ένα από τα αξιοσημείωτα σημεία που αναφέρονται από τον Leonard (2000) είναι ότι δε φαίνεται να υπάρχει μία θεωρία για την ειδική γλωσσική διαταραχή και τη θεραπεία της, η οποία να αντενδείκνυται. Ακόμη και στις περιπτώσεις που η διαταραχή χαρακτηρίζεται από τις περιγραφές στην πιο βαριά μορφή της, αναγνωρίζεται ότι υπάρχει τρόπος να βοηθηθούν τα παιδιά με σκοπό να αναπτύξουν στρατηγικές αντιστάθμισης των δυσκολιών (Leonard, 2000).

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (2 από 13)

Προσεγγίσεις βασιζόμενες στη μίμηση (Imitation – Based Approaches)

- Έχουν διεξαχθεί διάφορες έρευνες που εξετάζουν θεραπευτικές προσεγγίσεις. Κατά τη διάρκεια των πρώτων ερευνητικών χρόνων η κύρια προσέγγιση ήταν αυτή που στηρίζεται στη μίμηση.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (3 από 13)

Προσεγγίσεις βασιζόμενες στη μίμηση (Imitation – Based Approaches)

- Σ' αυτή τη θεραπευτική προσέγγιση ο θεραπευτής παράγει την ακριβή πρόταση ή φράση που απαιτείται και ζητείται από το παιδί να την επαναλάβει. Έχει αποδειχθεί ότι η μίμηση προτάσεων με σημασιολογικό περιεχόμενο από τα παιδιά συχνά φιλτράρεται από το σύστημα της γλώσσας.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (4 από 13)

Προσεγγίσεις βασιζόμενες στη μίμηση (Imitation – Based Approaches)

- Επομένως, ζητώντας από το παιδί να επαναλάβει προτάσεις που χρησιμοποιούν οι ενήλικες δεν εγγυάται το επιθυμητό αποτέλεσμα. Γι' αυτό το σκοπό υπάρχουν δύο προτάσεις για την αύξηση των πιθανοτήτων επιτυχίας.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (5 από 13)

Προσεγγίσεις βασιζόμενες στη μίμηση (Imitation – Based Approaches)

- Η πρώτη συνιστά την απόσπαση της προσοχής του παιδιού μέσω της απεικόνισης της ομιλίας με κάθε λεπτομέρεια. Η δεύτερη προτείνει ο στόχος του θεραπευτικού προγράμματος κατά τη διάρκεια των πρώτων φράσεων να παρουσιάζεται σε μικρότερες ομάδες και μόνον αργότερα να ζητείται από τα παιδιά να μιμηθούν μεγαλύτερα κομμάτια.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (6 από 13)

Προσεγγίσεις βασιζόμενες στη μίμηση (Imitation – Based Approaches)

- Για παράδειγμα, τα άρθρα μπορούν να παρουσιαστούν αρχικά σε μεμονωμένες φράσεις (π.χ. το αυτοκίνητο). Μπορούν να χρησιμοποιηθούν εικόνες ή παιχνίδια.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (7 από 13)

Προσεγγίσεις βασισμένες σε επίδειξη (Modeling Approaches)

- Στην καθεμία, το παιδί παρατηρεί κάποιον (το μοντέλο), ο οποίος παράγει λόγο που περιέχει το γλωσσολογικό τύπο που έχει τεθεί ως στόχος του θεραπευτικού προγράμματος. Το παιδί πληροφορείται ότι το μοντέλο θα παράγει λόγο κατά έναν συγκεκριμένο τρόπο, αλλά δεν του ζητείται να μιμηθεί την ομιλία.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (8 από 13)

- Στο σημείο αυτό διαφέρουν οι δύο εκδοχές. Στη μία, το παιδί μόνο παρατηρεί και στην άλλη του ζητείται να εναλλάσσει τη σειρά του με το μοντέλο παράγοντας καινούρια παραδείγματα που ανήκουν στο θεραπευτικό στόχο μόλις η χρονική περίοδος της παρατήρησης τελειώσει. Σε κάθε έναν από αυτούς τους δύο τύπους υπάρχουν διάφορες παραλλαγές. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν κι εδώ εικόνες ή παιχνίδια.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (9 από 13)

Προσεγγίσεις βασισμένες στο ερέθισμα (Focused stimulation)

- Μία επιπλέον θεραπευτική προσέγγιση που παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με την παραπάνω είναι αυτή που είναι εστιασμένη στο ερέθισμα. Υπάρχουν διάφορες παραλλαγές της συγκεκριμένης θεραπείας.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (10 από 13)

Προσεγγίσεις βασισμένες στο ερέθισμα (Focused stimulation)

- Αντίθετα με την προηγούμενη θεραπεία, όπου γνωστοποιείται στο παιδί με σαφήνεια να προσέξει τον συγκεκριμένο τρόπο ομιλίας του προτύπου, η θεραπεία εστιασμένη στο ερέθισμα βασίζεται κυρίως στην υψηλή συχνότητα παρουσίασης των θεραπευτικών στόχων, όπως επίσης και στη σαφή έκφραση με την οποία παρουσιάζεται ο στόχος αυτός.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (11 από 13)

Θεραπεία βασισμένη στο περιβάλλον (Milieu Teaching)

- Πρόκειται για μία θεραπεία, η οποία τα τελευταία 20 χρόνια αποτελεί σημαντική εξέλιξη των θεραπευτικών προσεγγίσεων και χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό το φυσικό πλαίσιο. Ονομάστηκε «milieu teaching» για να τονίσει το σημαντικό ρόλο που παίζει το περιβάλλον του παιδιού για την κατάκτηση της γλώσσας.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (12 από 13)

Θεραπεία βασισμένη στο περιβάλλον (Milieu Teaching)

- Συχνά η θεραπεία που βασίζεται στη συγκεκριμένη θεραπευτική προσέγγιση πραγματοποιείται σε ένα πλαίσιο παιχνιδιού. Ο θεραπευτής διευθετεί το πλαίσιο με τέτοιο τρόπο ώστε να αυξήσει τις πιθανότητες το παιδί να κάνει μία προσπάθεια για επικοινωνία.

Αντιμετώπιση της ΕΓΔ (13 από 13)

- Υπάρχει διαφορά όσον αφορά το παιχνίδι που περικλείεται στη προσέγγιση βασισμένη στο ερέθισμα και στη Milieu Teaching και εμφανίζεται στην έμφαση που δίνεται σ' αυτό στην κάθε περίπτωση. Στη Milieu Teaching δίνεται έμφαση στις επικοινωνιακές προσεγγίσεις με βάση φυσικά ενδεχόμενα και την ανταπόκριση που ακολουθεί, ενώ στην προσέγγιση βασισμένη στο ερέθισμα η έμφαση δίνεται στην παροχή ενός μεγάλου αριθμού παραδειγμάτων στα πλαίσια του επιθυμητού στόχου (Leonard, 2000).

Βιβλιογραφία (1 από 2)

- Bishop, D. V. M. (1999), *Uncommon Understanding: Disorders of Language Comprehension in Children*, Cambridge, UK: Psychology Press Ltd.
- Βογινδρούκας, Ι. & Sherrat, D. (2005), *Οδηγός Εκπαίδευσης Παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές*, Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Bortolini, U. & Leonard, L. B. (2000), *Phonology and Children with specific language impairment: Status of structural constraints in two languages*, *Journal of Communication Disorders*, 33, pp. 131 – 150.
- Botting, N. & Gina, C. R. (2000), *Social and behavioural difficulties in children with language impairment*, *Journal of Child Lang*, 16, pp. 105 – 120.
- Cantwell, D. & Baker, L. (1987), *Developmental Speech and Language Disorders*, New York: Guilford.
- Carpenter, M. (1998), *An evaluation of spontaneous speech and verbal imitation in children with autism after learning the PECS*, PECS manual, Pyramide Approach.
- Dockrell, J. E., Messer, D., George, R. & Wilson, G. (1998), *Children with word finding difficulties – prevalence, presentation and naming problems*, *Journal of Language & Communication Disorders*, 33, pp. 445 – 454.
- Goodyer, I. M. (2000), *Language difficulties and psychopathology*. Στο Bishop, D. V. M. & Leonard, L. B. (επιμ.) *Speech and Language Impairments in Children*, Psychology Press Ltd.

Βιβλιογραφία (2 από 2)

Leonard, L. B. (2000), *Children with Specific Language Impairment*, London: The MIT Press.

Lindsay, G., Dockrell, J., Letchford, B. & Mackie, C. (2002), *Self esteem of children with specific speech and language difficulties*, *Journal of Child Language Teaching and Therapy*, 18, pp. 125 – 143.

Morales, S. (2005), *Developmental language disorder (sometimes called language delay)*, Children's Speech Care Center.

Stavrakaki, S. (2000), *A bar – movement constructions in Greek children with SLI: Evidence for deficits in the syntactic component of language*. In E. Fava (Ed), *Clinical Linguistics: Theory and Applications in Speech Pathology and Therapy. Current Issues in Linguistic Theory* (pp.131-153), Amsterdam: John Benjamin.

Stavrakaki, S. (2002), *Sentence comprehension in Greek SLI children*, In L. Kelly, F. Windsor, and N. Hewlett (Eds), *Investigations in Clinical Phonetics and Linguistics* (pp.57 – 72), London: Lawrence Erlbaum.

Stavrakaki, S. (2001), *Comprehension of reversible relative clauses in Specifically Language Impaired and Normally Developing Greek Children*, *Brain and Language*, 77, pp. 419 – 431.

Tomblin, J. B. (1996), *Genetic and Environmental Contributions to the Risk for Specific Language Impairment*. In M. L. Rice (Ed), *Toward a Genetics of Language* (pp.191-210), Mahwah, Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Βιβλιογραφία (3 από 3)

- Van der Lely, H. K. J. & Howard, D. (1993), *Children with Specific Language Impairment: linguistic impairment or short – term memory deficit?*, Journal of Speech and Hearing Research, 33, pp. 1193 – 1207.
- Walker, M. (1986), *Understanding Makaton*, *Special Children*, Research Journal of Special Education, 1,6, pp. 22 – 23.
- Βαρλοκώστα, Σ. (2000), *Παρατηρήσεις στο πρώτο στάδιο της γλωσσικής ανάπτυξης ενός ελληνόπουλου με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή*, Πρακτικά του 8^{ου} Συνεδρίου του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Βασικό Σεμινάριο Makaton, *Πρακτικά* (2006), Αθήνα: Η Παμμακάριστος.

Βιβλιογραφία (3 από 3)

- Βογινδρούκας, Ι. (2004), *Σημειώσεις για την κλινική άσκηση II*, Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου Σ.Ε.Υ.Π., Τμήμα Λογοθεραπείας, Ιωάννινα.
- Βογινδρούκας, Ι. (2005), *Σημειώσεις για το μάθημα της Ειδικής Γλωσσικής Ανεπάρκειας*, Πρόγραμμα Εξειδίκευσης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- Μαρκοβίτης, Μ. & Τζουριάδου, Μ. (1991), *Μαθησιακές δυσκολίες, Θεωρία και Πράξη*, Θεσ/νίκη: Προμηθεύς.
- Πήτα, Ρ. (1998), *Ψυχολογία της Γλώσσας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σταυρακάκη, Σ. (2000), *Ορισμένα ευρήματα ψυχογλωσσικής έρευνας για την εξελικτική δυσφασία και οι θεραπευτικές τους συνέπειες*, Ανακοίνωση που παρουσιάστηκε στο 8^ο Συνέδριο του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σημείωμα Αναφοράς

Ταφιάδης Δ. Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2. ΤΕΙ
Ηπείρου. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO136/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

